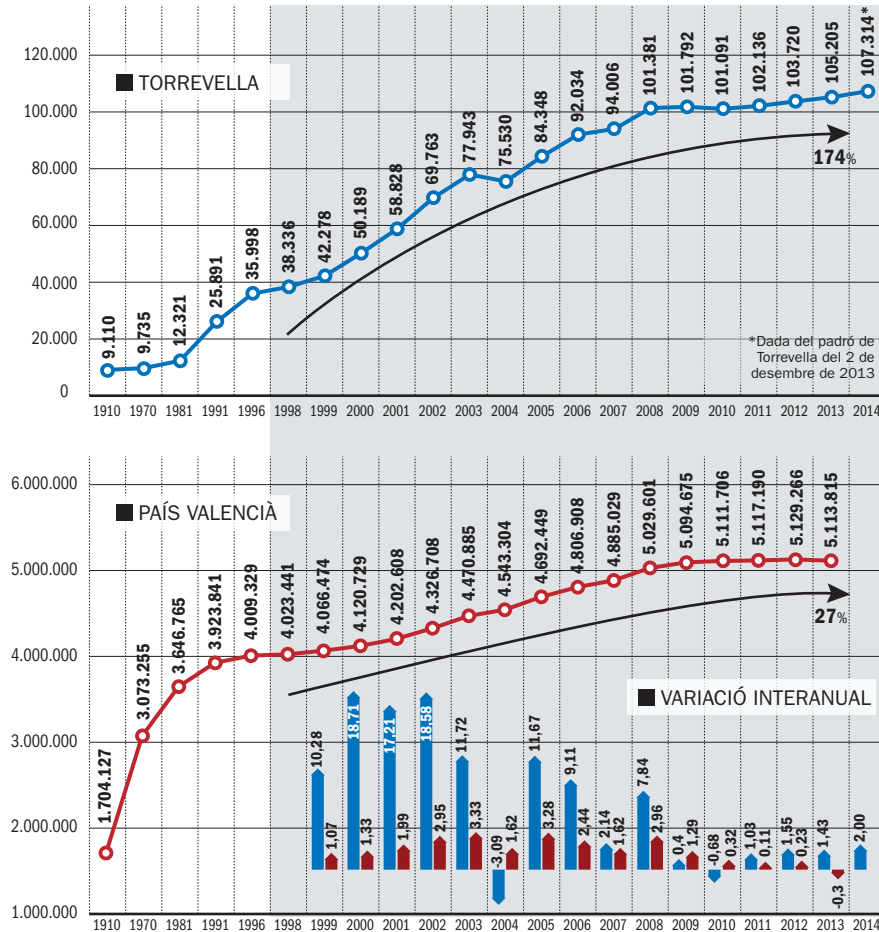

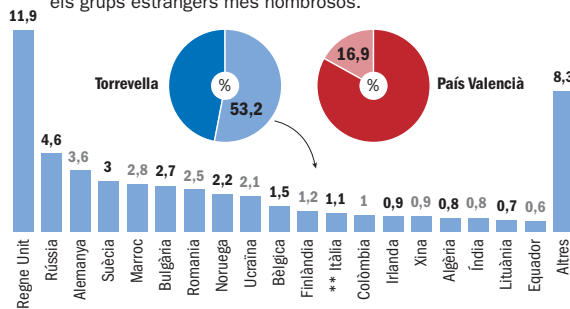
Una població pels núvols

Evolució de la població de Torrevel·la comparada amb l'increment poblacional del País Valencià

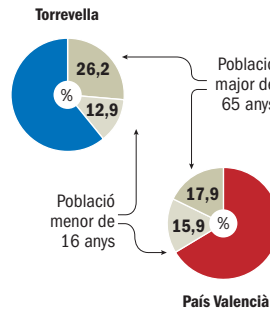
ÍNDEX DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

A Torrevel·la hi ha 113 nacionalitats. Tot seguit es destaquen els grups estrangers més nombrosos.

** S'hi inclou una part important d'argentins amb nacionalitat italiana.

GRUPS D'EDAT

Font: Institut Nacional d'Estadística // Gràfic: V. PRIETO

el cadàver a l'interior. El tanatori municipal, previst per a unes 700 defuncions anuals, ara s'amplia. Els difunts que hi passen cada any arriben a 3.000.

Qui vol començar de zero no sempre té èxit, doncs. Les morts per violència de gènere i els casos d'alcoholisme superen

de molt la mitjana estatal, i les baralles, ni que siga per passar l'estona, amb escopetes de perdigons, són ben usuals. Per tal d'eixir del seu laberint personal, molts han penetrat en un altre de més envitricollat, encara, un laberint del qual ja no seran capaços d'escapar-se mai.

A terra hi havia sang, molta sang. L'home tenia el cap ficat dins una bossa, una bossa nugada al coll, i sota la minifaldilla —perquè duia minifaldilla— hi havia dos cables enganxats a l'escrot, uns cables que estaven connectats a una bateria d'automòbil.

José Joaquín Lucas, policia local encara novell, va fregar-se els ulls i va obrir-los de nou com un mussol per tal de repassar l'escena i comprovar que era real, que no era un malson. Mentrestant, els companys de patrulla que l'acompanyaven, ja veterans, s'ho miraven amb una naturalitat inexplicable. "Benvingut a Torrevel·la, amic!"

Quan el mes de juny Lucas va presenciar el cos d'un altre home mort, embolicat de cap a peus i surant damunt la mar com si fóra una mòmia a la vora de la platja, no se'n va estranyar gaire. Sí, allò també semblava una pel·lícula de por, també impressionava bastant, però ja feia 11 anys que treballava a la ciutat. La seua capacitat de sorpresa s'havia esvaït completament.

"Alguna cosa deu passar a Torrevel·la perquè hi haja un homicidi cada 15 o 20 dies", va alertar l'any 2001 Juan Luis de la Rúa, que presidia el Tribunal Superior de Justícia valencià, escandalitzat per les 22 morts violentes esdevingudes l'any anterior, només la tercera part de les 68 de Madrid, que llavors multiplicava per 50 la seua població. Hi havia uns 60.000 habitants censats, i d'aleshores ençà, en què n'hi ha prop de 110.000, l'escalada violenta ha pujat més i més graons. Som a la capital del delictes.

El 4 de febrer de 2004, cap a les 23.45 hores, en plena eclosió del boom immobiliari, l'empresari José Triviño va ser abatut en ple centre de la ciutat, a la confluència dels carrers de San Policarpo i de Diego Ramírez, quan tornava al domicili privat. Els sis trets que va disparar-li un sicari contractat pel seu soci holandès en la constructora Urpi no van matar-lo *ipso facto*, sinó que encara va poder arrossegar-se fins al bar de la cantonada per tal de reclamar ajuda. Finalment, va morir allà, dessagnat. L'activitat criminal local va experimentar un punt d'inflexió.

A Torrevel·la no sols hi ha la dessaladora més gran d'Europa. També disposen d'una de les comandàncies de la guàrdia civil més mastodòntiques, potser perquè és l'únic municipi de més de 100.000

El 4 de febrer de 2004, un sicari va assassinar l'empresari José Triviño al costat de sa casa. Va demanar ajut al bar de la cantonada, però ja estava ferit de mort. Algun tret va impactar al timbre.

La capital del delictes

La trama urbana de Torrevella ha afavorit la implantació de màfies i és un refugi ideal per a terroristes. El nombre de crims supera de molt el de qualsevol ciutat de 100.000 habitants. La guàrdia civil hi té una comandància enorme amb més de 200 membres, però la policia local està enfrontada a l'equip de govern municipal. L'antiga cúpula pot acabar a la presó.

habitants on la policia espanyola no s'ha desplegat, encara. "Molts joves que ixen de l'Acadèmia no volen anar a un poble de Conca o de Burgos; busquen emocions fortes, i ací, en tenen de garantides", subratlla una font autoritzada. De nit, quan la foscor s'alia amb els delinqüents, la *benemèrita* mobilitza fins a nou patrulles. El cos l'integren uns 200 membres i és reforçat a l'estiu, quan la població es multiplica per tres i per quatre.

Les màfies i les cèl·lules terroristes hi han trobat un refugi immillorable. Tant la prostitució, de club i de carrer, com el tràfic d'armes i de drogues en són una conseqüència directa, i també els salons de jocs i d'apostes, que hi han proliferat. "La gent del poble no en té por; hi viu d'esquena", assegura la mateixa font. "Però certament, només s'assabenten d'una petita part del que passa." "Nosaltres mateixos intuïm que hi ha cadàvers

soterrats, i alguns potser ens els trobarem algun dia", admet.

Els primers russos, els més temuts, van arribar-hi a partir dels anys 90, després de l'esfondrament de l'URSS. "De primer mataven, i després, preguntaven a qui havien mort", exagera un altre. "Ara la majoria no criden l'atenció; poden dinar al costat teu en un restaurant i passar desapercebuts. En molts casos és gent acomodada que viu tranquil·la amb els seus fills"; per exemple, al complex residencial La Paloma, construït amb diners de l'Ajuntament de Sant Petersburg desviats durant l'etapa en què Vladímir Putin formava part del govern municipal. Uns diners que, tal com va revelar el diari *Nóvaya Gazeta*, estaven destinats a finalitats socials i a la restauració d'un monestir.

Entre els 10 fugitius més buscats actualment per la guàrdia civil hi ha Andriy Lytvyn, un ucraïnès de 40 anys a qui es considera autor material de la mort del també ucraïnès Oleksandr Solodovnik, produïda a Torrevella l'any 2011. La desarticulació de grups islamistes radicals i de bandes llatines perilloses, com els Black Lions, ha transmès la sensació que els grups delictius són més vigilats, però cada mes hi ha alguna mort violenta en circumstàncies estranyes que costa d'esclarir.

La veu experta. José Jesús Sanmartín, professor de ciència política de la Universitat d'Alacant, un gran especialista en política internacional i corrupció lligada al poder, va treballar al departament d'estudis a la Moncloa del 1996 al 2003, quan José María Aznar era el president. Fill d'Almoradí, una població del Baix Segura propera a Torrevella, va presentar la dimissió "escandalitzat" perquè "el Govern de la nació no combatia la corrupció". "No hi ha democràcia sense ètica pública", va deixar escrit en la carta de renúncia, i se'n va tornar a casa, on va passar a presidir la plataforma Defensa de la Huerta, molt crítica amb el desenvolupament urbanístic de la comarca i la corrupció que hi anava lligada.

L'any 2008, el professor Sanmartín va explicar a EL TEMPS que les màfies de l'est d'Europa van instal·lar-se a Torrevella perquè "sabien que podrien netejar el seu capital fent servir la corrupció urbanística, i d'aquesta manera,

A Torrevella, on la guàrdia civil té una de les comandàncies més grans, han desarticulat bandes llatines, com els Black Lions; cèl·lules terroristes

també, finançar el terrorisme internacional”. Molt poc abans, en els comicis valencians del 2007, Francisco Camps havia inclòs Pedro Àngel Hernández Mateo, llavors alcalde de Torrevella, en la candidatura autonòmica del PPCV. Amb la seua elecció com a diputat, va passar a ser aforat i va començar a gaudir dels privilegis judicials associats. L’ombra de la sospita planava sobre el primer edil torrevellenc, i Sanmartín, que estava molt molest per aquella jugada, afirmava que “Camps ha de decidir amb qui està: si amb occident i els seus aliats naturals, o contra els qui ens ataquen”. L’alcalde ha acabat empresonat, i Camps, al seu torn, va haver d’anar-se’n com a conseqüència de la seua implicació en el *cas Gürtel*.

Aquest expert en serveis d’intel·ligència i seguretat internacional –dirigeix a la Universitat d’Alacant un prestigiós curs sobre la matèria que ja va per la cinquena edició– confirma ara, sis anys després, que “la passivitat i la complicitat de massa dirigents públics i privats a l’hora d’atraure *inversions* de les màfies ha sigut letal per a la societat i per a l’estat de dret; s’ha comès l’errada gravíssima d’arribar-hi a acords a través de les xarxes locals corruptes”. “Les principals obres especulatives lligades al món de les màfies i del crim organitzat van tenir la connivència d’empresaris, polítics i funcionaris comprats. I els noms els sabem”, avisa.

Pel que fa a la neteja de capital, Sanmartín recorda que “sempre deixa una petjada”, però recomana “molta prudència” als investigadors que en resseguei-

xen la pista, perquè “pot haver-hi una poma podrida disposada a traïr els companys”, un risc que també situa en l’Administració de justícia. El Baix Segura és “el paradís de la màfia; cada vegada n’hi ha més i d’òrgens més diversos. Hi han sorgit grups criminals nous amb elements iranians, nord-africans, italians i llatino-americans que diversifiquen les àrees d’actuació per tal d’eludir la feina dels investigadors honrats”.

“La implantació de les màfies al Baix Segura, i més concretament a Torrevella, és una font de descrèdit amb vista als nostres socis de l’OTAN i de la Unió Europea. Ha generat una vulnerabilitat important en punts sensibles de la seguretat nacional, però per raons òbvies, no puc donar-ne més detalls”, afirma Sanmartín, que considera “irrecuperable” la política local de molts municipis de la comarca. “Els polítics corruptes provaran d’ocultar la perversió moral del sistema mafiós fins que no els afecte a ells. Llavors hi haurà ajustaments de comptes que afectaran polítics, funcionaris i uns altres dirigents. Els ciutadans de Torrevella han de saber que viuen en un entorn inestable que pot esclatar de forma inesperada, i en segons quins casos, amb episodis de violència que esguite algun innocent. Als corruptes i els seus esclaus no els interessa gens que se sàpia la veritat de la porqueria sobre la qual han edificat la seua riquesa, però la impunitat a poc a poc s’acabarà. Cauran figures notables del món empresarial i polític, però també en cauran de l’àmbit de la seguretat de l’Estat”, conclou Sanmartín, enigmàtic.

El clan de la policia. La guàrdia civil no sols ha hagut de perseguir les màfies, sinó que va descobrir un cas de presumptes maltractaments que afectava l’intendent de la policia local, Alejandro Morer Bielsa, una causa per la qual serà jutjat el gener del 2015 i que el pot dur a la presó. *Los verdes*, com els anomena, van punxar-li el telèfon i van constatar els abusos que es cometien a la comissaria. L’alcalde Hernández Mateo no va dubtar a fer costat a l’acusat, i a negar les tortures.

La nissaga Morer s’ha fet forta a la policia de Torrevella des que aquell, amb una titulació de formació professional,

Amb la crucifixió d’un policia local, els agents han denunciat les seues condicions laborals.

islàmiques, i grups de traficants d'armes.

va estrenar-se a la intendència local. Era l'any 1990, dos anys després de l'entrada d'Hernández Mateo. Els mètodes expeditius i el nepotisme anaven de bracet: al germà gran, Alejandro Morer va nomenar-lo inspector, i als dos menuts, bessons, va fer-los oficials, encara que no feien els 165 centímetres que estableix la llei. Tots quatre copaven les places més importants de la policia local amb l'aquiescència de l'Ajuntament.

No es convocaven les places que estableix la legislació valenciana ni s'arribava al mínim d'agents que requeria una població tan abundant, en creixement constant. "Tenir gent amb aquesta capa-

citat al capdavant de la policia local és com posar un xiquet a conduir un autobús", va queixar-se en públic el portaveu d'Els Verds, José Manuel Dolón, a qui els Morer van dur a judici. Una vista oral per injúries que l'edil va guanyar.

La idea que els Morer podien fer i desfer a pler va començar a trontollar el dia que un ciutadà guatemalenc va entrar a robar a casa de l'oficial Carlos María Illán. El detingut va denunciar que havia patit maltractaments –tenia la cara desfigurada– i tota la direcció policial va resultar imputada. La participació de la guàrdia civil en la denúncia dels fets va obrir una ferida entre ambdós cossos que ha costat molt de cicatritzar.

Les manifestacions de suport als Morer van ser nombroses. Hi va participar l'alcalde, que al final no va tenir cap més remei que situar algú damunt d'Alejandro Morer. Hernández Mateo va nomenar Javier Mínguez Parodi director general de Policia, Districtes i Desenvolupament de la Ciutat.

Però com que a Torrevel·la els problemes tendeixen a aguditzar-se, Mínguez va nomenar intendent principal en comissió de servei Vicente Gutiérrez Sola, procedent de la policia local d'Elda (Vinalopó Mitjà). A Torrevel·la no ho sabien, però Gutiérrez havia estat suspès d'ocupació i sou per un període de dos mesos. "Posseeix una estructura cerebral

molt peculiar", es plany l'agent José Joaquín Lucas, convençut que la ciutat és "un imant de bojos i esquizofrènics".

Si els Morer eren durs, Gutiérrez, que s'hi ha enfrontat obertament, ho és encara més. Hi ha malalts de càncer que han demanat una segona activitat –una tasca més còmoda– als quals ignora; l'Ajuntament continua sense tenir cap plaça d'agent de trànsit, com ha de ser normal; no es publica el reglament intern, i tothom qui s'hi manifesta en contra és denunciat a la Sots-delegació del Govern o als jutjats. Els expedients els instrueix sempre Manuel Antonio López Vera, de 64 anys, imputat pel cas de les tortures, per detencions il·legals, per falsedat documental i per prevariació. La fiscalia li demana penes de presó.

Comptat i debatut, els policies locals de Torrevel·la van decidir "muntar l'espectacle". En un dels últims plenis, Jesús, un dels agents més molestos, va fer honor al seu nom i va protagonitzar una crucifixió antològica. Enfilat en una grua, va aparèixer de sobte per la finestra del saló de plens davant la incredulitat general. Abans, ara fa quatre mesos, l'actor Fernando Estesó, ex-resident de Torrevel·la, s'havia manifestat amb ells en defensa d'unes condicions laborals més dignes. Dels 150 policies locals que hi ha, uns 90 secunden totes les protestes.

L'agent Lucas ha viscut a diverses poblacions, "però com aquesta, no n'hi ha cap". Quan treballa de nit va de bòlit, mentre alguns companys seus d'uns altres municipis han aprofitat aquest torn "per treure's una o dues carreres". "A Torrevel·la hi ha molts malalts mentals, molts oligofrènics. No és estrany que algú et mostre una xeringa o un ganivet, o trobar armes de foc..." La guàrdia civil, de la seua banda, prioritza les denúncies més importants i és capaç de demanar al propietari d'un cotxe robat que torne l'endemà a fer la denúncia corresponent, que "ara hi ha coses més urgents i el vehicle no apareixerà mai".

"La motivació és nul·la. Molts agents hem volgut marxar d'ací amb una permuta o una comissió de servei", informa Lucas, "però hi ha tantes baixes laborals per depressió –alguns, a 30 anys i escaig, ja cobren una pensió– que resulta difícil aconseguir-ho." Ells tampoc no troben l'eixida del laberint.

Alejandro Morer, intendent principal de la policia local de Torrevel·la des del 1990 fins al 2008, amb Pedro Hernández Mateo, l'alcalde que va defensar-lo fins i tot quan van acusar-lo de maltractaments.